

banned to another city, but if he is excommunicated by another city, he is not banned to his city. (4) To what does this apply? To someone who is excommunicated because he scorned a Torah scholar. But if someone is excommunicated because of other things for which one deserves a ban, even if the least authority in Israel excommunicates him, the *nasi* and all the Jewish people are obligated to distance themselves from him until he repents for the thing for which he was excommunicated and is released from the ban.

מְנוּדָה לְעִיר אַחֶרֶת אֵינוּ מְנוּדָה לְעִירוֹ: ד בְּמֵדָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמֵי שְׁנֵדוּהוּ עַל שְׁבוּזָה תְּלִמִיד חָכֵם אָבֵל מִי שְׁנֵדוּהוּ עַל שְׂאָר דְּבָרִים שְׁחִיבִין עֲלֵיהֶן נְדוּי אֲפִילוּ נְדָהוּ קָטָן שְׁבִישְׂרָאֵל חֵיב הַנְּשִׂיא וְכָל יִשְׂרָאֵל לְנִהוּג בּוּ נְדוּי עַד שִׁחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה מְדַבֵּר שְׁנֵדוּהוּ בְּשִׁבְלוֹ וַיִּתְּרוּ לוֹ:

MIKEITZ FOR MONDAY

מקץ ליום שני

TORAH

תורה

כיוון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' המילוי יוד דשם ב'ין להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וּבִלְעָא שְׁבִלְיָא לְקִיתָא יָת
שְׁבַע שְׁבִלְיָא פְּטִימָתָא
וּמְלִיתָא וְאִתְעַר פְּרַעָה וְהָא
חֵלְמָא: ח וְהוּהוּ בְּצַפְרָא
וּמְטַרְפָּא רוּחִיהּ וּשְׁלַח וּקְרָא
יָת כָּל חֲרָשֵׁי מִצְרַיִם וַיִּתְּ כָּל

ז וּתְבַלְעָנָה הַשְּׁבִלִים הַדְּקוֹת אֶת שְׁבַע
הַשְּׁבִלִים הַבְּרִיאוֹת וְהַמְּלֵאוֹת וַיִּיקֶץ פְּרַעָה
וְהִנֵּה חֵלֹם: ח וַיְהִי בַבֶּקֶר וַתִּפְעַם רוּחוֹ
וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם

(7) And then the lean ears of grain swallowed up the seven healthy, plump ears of grain. Then, Pharaoh woke up, the dream having been completed. (8) And it was in the morning that an upset spirit tolled within him. So he sent and called for all the necromancers of Egypt and all its wise men. Pharaoh recounted his

RASHI

רש"י

וְהִנֵּה — Seines in Old French. הַבְּרִיאוֹת — חֵלֹם — [means: Unlike after his first dream, when Pharaoh intended to go back to sleep again,] now [that morning had come, he realized that] his dream had been a complete one, and so he needed interpreters. (8) וַתִּפְעַם רוּחוֹ — [translated by Onkelos as:]

(ז) הַבְּרִיאוֹת. שֵׁינֵשׁ בִּלְעָז: וְהִנֵּה חֵלֹם. וְהִנֵּה נִשְׁלַם חֵלֹם שְׁלֵם לְפָנָיו וְהִצְרַף לְפוֹתְרִים: (ח) וַתִּפְעַם רוּחוֹ. 'וּמְטַרְפָּא רוּחִיהּ' מִקְשָׁקֶשֶׁת בְּתוֹכוֹ כְּפַעְמוֹן, וּבְנִבּוֹכְדָנָאֵצֶר הוּא אוֹמֵר: וַתִּתְפַּעֵם רוּחוֹ, לְפִי שְׁדִיּוֹ שֵׁם שְׁתֵּי פְעִימוֹת: שְׂכַחַת הַחֵלֹם וְהַעֲלַמַת פְּתוּרוֹ: חֲרָטְמֵי. הַנְּחָרִים בְּטִימֵי מֵתִים,

רוּחָהּ, meaning that "his spirit beat about" inside him, like a bell (פַּעְמוֹן). And concerning Nevukhadnetzar, [when he had a dream and awoke troubled,] Scripture says (Daniel 2:1), "וַתִּפְעַם רוּחוֹ" [spelled with a two ת's,] because in his case, there were two "beatings (פְעִימוֹת)" [i.e., two reasons for his troubled spirit, namely]: He had forgotten his actual dream, and he did not know its interpretation (see Daniel Chapter 2; Bereishit Rabbah 89:5). חֲרָטְמֵי — [This term can be considered to be an acronym in Aramaic, representing חר (nostril or heat) and טומי (bones), and refers to] those who place bones (טִימֵי) of the dead in their nostrils (נְחָרִים)

חכימה ואשתעי פרעה להון
 ית חלמיה ולית דפשר יתהון
 לפרעה: ט ומליל רב שקי
 (עם) לפרעה למימר ית סרחני
 אנא מדכר יומא דין: י פרעה
 רגז על עבדוהי ויהב יתי
 במטרת בית רב קטוליא יתי
 וית רב נחתומי:

וְאֶת־כָּל־חֲכַמֶּיהָ וַיְסַפֵּר פִּרְעֹה לָהֶם אֶת־
 חֲלֹמוֹ וַאֲיֵן־פִּוְתֵר אוֹתָם לְפִרְעֹה: ט וַיִּדְבֹּר
 שֵׁר הַמְּשָׁקִים אֶת־פִּרְעֹה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאֵי
 אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם: י פִּרְעֹה קִצְף עַל־עַבְדָּיו
 וַיִּתֵּן אֹתִי בַּמְּשֻׁמֵּר בֵּית שֵׁר הַטְּבָחִים אֹתִי
 וְאֶת שֵׁר הָאֲפִים:

dream to them, but for Pharaoh, none could interpret them. (9) Then the chief beverage steward spoke to Pharaoh, saying, I must recall my offenses today. (10) Pharaoh was enraged at his servants, and had me locked up in the house of the chief butcher — me, and the chief baker.

RASHI

[or heat them (יחרר) under their armpits. The bones would speak, and these necromancers would commune with them,] inquiring of these bones [regarding the future]. The word טימי means “bones” in the Aramaic language. And in the Mishnah (Ohalot 17:3), [we also find this word טימי in the expression מלטימיא, equivalent to] מלא טמיא, meaning

“full of bones [of the dead].” **But for Pharaoh, none could interpret them** — [The meaning here is that although] there were those who offered interpretations, but [these interpretations were] not “for Pharaoh” — he was not receptive to them, since he gained no satisfaction from these interpretations. For they said [things like]: “You will produce seven daughters and you will bury seven daughters!” (Bereishit Rabbah 89:6)

רש"י

ששואלים בעצמות (טימי) הן עצמות בלשון ארמי, ובמשנה: 'בית שהוא מלא טמיא, מלא עצמות): ואין-פותר אותם לפרעה. פותרים היו אותם, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנס באזניו, ולא היה לו קורת-רוח בפתרונם, שהיו אומרים: 'שבע בנות אתה מוליד, שבע בנות אתה קובר:

PROPHETS I Kings 3

(כא) ואקימית בצפרא לאונקא
 ית ברי והא מית ואסתכלית
 ביה בצפרא והא לא הוה ברי

כא ואקם בבקר להיניק את-בני והנה-מת
 ואתבונן אליו בבקר והנה לא-היה בני אשר

(21) And I rose in the morning to nurse my son, and behold, he was dead, but I looked closely at him in the morning, and behold, it was not my son whom I

RASHI

(21) **But I looked closely at him** — *I gave my complete attention to scrutinize him.*

רש"י

(כא) ואתבונן אליו. נתתי לב להסתכל בו:

דילידית: (כב) ואמרת אתתא
 אחרנתא לא כן ברי חיא
 ובריד מיתא ודא לדא אמרה
 לא כן בריד מיתא וברי חיא
 ודיינן קדם מלכא: (כג) ואמר
 מלכא דא אמרה דין ברי חיא
 ובריד מיתא ודא אמרה לא כן
 בריד מיתא וברי חיא:
 (כד) ואמר מלכא איתו לי

ילדתי: כב ותאמר האשה האחרת לא כי בני החי
 ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת ובני החי
 ותדברנה לפני המלך: כג ויאמר המלך זאת
 אמרת זה בני החי ובנך המת וזאת אמרת לא כי
 בנך המת ובני החי: כד ויאמר המלך קחו לי-חרב
 ויבאו החרב לפני המלך:

חרבא ואיתיאו חרבא לקדם מלכא:

had borne. (22) And the other woman said, Not so, the living is my son, and the dead is your son, and this one said, Not so, the dead is your son, and the living is my son. Thus they spoke before the king. (23) And the king said, This one says, This is my son that lives, and your son is the dead, and the other says, Not so, your son is the dead, and my son is the living. (24) And the king said, Fetch me a sword. And they brought the sword before the king.

Writings Mishlei 9

כתובים משלי פרק ט

ג ושדרת טליתהא דתקרין על
 גיב רמתא עשינתא דנצירין:
 ד מן דשבר נאתא לותי וחסיר
 רעינא אמרת ליה: ה אתו
 אכולו לחמי ואשתו חמרא
 דמזגיית: ו שבוקו מנכון

ג שלחה נערתייה תקרא על-גפי מרמי קרת:
 ד מי-פתי יסר הנה חסר-לב אמרה לו: ה לכו לחמו
 בלחמי ושתו ביין מסכתי: ו עזבו פתאים וחיו
 ואשרו בדרך בינה:

חסירות רעיונכון וחיו והליכו בארחה דבינא:

(3) She [wisdom] has sent her maidens, she calls on the wings of the heights of the city, (4) Whoever is simple, let him turn in here. To the one devoid of sense, she says to him, (5) Come, partake of my bread and drink of the wine which I have mixed. (6) Leave, you simpletons, and live, and step in the way of understanding.

RASHI

רש"י

(3) She has sent her maidens — Adam and Chavah; another interpretation: Moshe and Aharon. (4) Let him turn in here — and learn it and (ויהכם) he will become smart.

(ג) שלחה נערתייה. אדם וחווה, דבר אחר, משה ואהרן: (ד) יסר הנה. וילמד אותו ויחכם: (ו) עזבו פתאים. את דרך הפתייות. ואשרו. ותדרכו:

(6) Leave, you simpletons — the way of simplicity. ואשרו — And step.

Mishnah Shabbat, chapter 10

משנה שבת פרק י

(1) If one stores [before the Sabbath a seed or any other matter] for sowing, [or] as a sample [to show that he has seeds for sale], or for medicinal purposes, and [then he forgot why he had set it aside and then] carries it out on the Sabbath [even though not for the purpose that he had set it aside, still], he is liable, whatever its size [since by storing it, he

shows that it has significance for him]. All others however, are not liable, only [if they carry] the [minimum prescribed] quantity [of each particular item]. If he carries it back again [after having carried it out, he decides not to use it for the above purposes, and takes it back into the house, thereby transferring from a public to a private domain], he is liable only for its [prescribed minimum] quantity [for, by changing his mind, he removes the artificial value which he first attached to it, and it is the same as any other of its kind]. (2) If one carries out food and places it on the threshold [a surface area four handbreadths square which is elevated off the ground, between three to nine handbreadths and is considered a *karmelit* — an area not considered either public or private domain (see Shabbat 6a)], whether he [himself] subsequently carries it out [into the street] or another does so, he is not liable, because the [whole] act [of *akirah* — in this case taking from the private domain and *hanachah* — in this case setting down in the public domain] was not performed at one time [he, therefore, does not incur liability for taking from the private domain and setting down in the *karmelit*, nor for taking from the *karmelit* and setting down in the public domain]. [If one carries out] a basket which is full of produce and places it on the outer threshold [which is under three handbreadths off the ground and borders public domain and is, therefore, considered public domain], though most of the produce is outside [in the public domain], he is not liable unless he carries out [and thereby transfers completely from a private to a public domain] the whole basket [this law applies only if the basket contains long types of produce such as cucumbers and gourds, a part of which remained inside the private domain; if, however, the basket contains mustard,

רבנו עובדיה מברטנורא

א המצניע. קודם השבת: לזרע ולדוגמא. להראות שיש לו סממנים ויקנו ממנו: ולרפואה. ושכח בשבת למה הצניעו והוציאו סתם, חייב עליו בכל שהוא, שעל דעת הראשונה הוציאו והאחשיב: אלא כשיעורו. כל אחד שיעור המפורש בו: חזר והכניסו. זה שהצניע פחות מכשיעור והוציאו, אם נמלך בו שלא לזרעו וחזר והכניסו: אינו חייב. בהכנסה זו אלא אם כן יש בו שיעור שלם, דכיון דנמלך שלא לזרעו בטלה מחשבתו והרי הוא ככל אדם: ב על האסקופה. שהיא כרמלית, כגון שגבוהה משלשה ועד תשעה ורחבה ארבעה: שלא עשה מלאכתו בבת אחת. לא עשה עקירה מרשות היחיד והנחה ברשות הרבים שהם מקום חיוב, דבהכי היא מלאכה גמורה, אלא עקר ממקום חיוב והניח בכרמלית שהוא פטור באותה הנחה, והדר עקר לה מכרמלית שאינו מקום חיוב והניח ברשות הרבים, ונמצא שלא נעשית עקירה ממקום חיוב והנחה במקום חיוב בפעם אחת: אסקופה החיצונה. אצטבא שלפני פתח הבית לצד רשות הרבים: עד שיוציא. כלומר אלא אם כן הוציא בראשונה כל הקופה. ולא שנו אלא בקופה מלאה קשואין ודלועין שהן ארוכין ועדיין יש מהן לפנים, אבל מלאה חרדל שהרי יש הרבה ממנו כולו מבחוץ, נעשה כמי

א המצניע לזרע ולדוגמא ולרפואה, והוציאו בשבת, חייב בכל שהוא. וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו. חזר והכניסו, אינו חייב עליו אלא כשיעורו: ב המוציא אכלין ונתנו על האסקופה, בין שחזר והוציאו בין שהוציאו אחר, פטור, מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קפה שהיא מלאה פרות ונתנה על האסקופה החיצונה, אף על פי שרב הפרות מבחוץ, פטור, עד

and many plants are entirely outside, he is liable]. (3) If one carries out [an article], whether with his right or with his left [hand], in his lap or on his shoulder, he is liable, because thus was the method of carrying of the children of Kehat [in connection with the Tabernacle in the wilderness. (See Numbers 7:9.) Biblically, the definition of forbidden labor on the Sabbath which involves liability, is learnt from the labors necessary for the construction of the Tabernacle]; in a backhanded manner [this is the idiom for anything done in an unusual way, e.g., he carries], with his foot, in his mouth, with his elbow, in his ear, in his hair, in his [money] belt with its opening facing downwards [if the opening is on top, such carrying would be quite usual; Another interpretation: an undergarment worn to absorb sweat, with pockets, or if he carries], between his belt and his shirt, in the hem of his shirt, in his shoes or sandals he is not liable, because he has not carried [it] out in the usual manner as people [generally] carry. (4) If one intends to carry out [an object] in front of him [so that he can watch it continuously], but it slid behind him, he is not liable [since he intended a superior action to properly guard the object, and it was guarded in an inferior manner, therefore, the act which he intended never took place and is similar to one who performs a labor without intent]; behind him, but it slid to being before him, he is liable [since it is guarded in a manner superior to that which he intended]. [Yet] in truth it was said: A woman, who puts on an undergarment [and she hangs an object to it in order to carry it with her when she goes out], whether [the article is hung so that it is carried] before or behind her [but it subsequently, becomes reversed], is liable, because it is natural for it to reverse itself [therefore, she expects this and her intent was that it be carried either way]. Rabbi Yehudah says: Also [liable are] couriers [officials who go out with documents in pouches hanging from their necks, which sometimes slide from the front, to the back and is to be expected to do so. The law is not in accordance with Rabbi Yehudah]. (5) If one carries out a loaf into the street, he is liable; [however,] if two carry it out, they are not liable [since each performs only a

שְׂוִיצִיא אֶת כָּל הַקֶּפֶה: ג' הַמוֹצִיא בֵּין בְּיַמֵּינוּ בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ, בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל כַּתְּפוֹ, חֵיב, שֶׁכֵּן מִשָּׂא בְּנֵי קֵהַת. כִּלְאַחַר יָדוֹ, בְּרִגְלוֹ, בְּפִיו וּבְמַרְפָּקוֹ, בְּאַזְנוֹ וּבְשִׁעְרוֹ, וּבְפִנְדָּתוֹ וּפִיָּה לְמִשָּׂה, בֵּין פְּנֵדָתוֹ לְחֻלְקוֹ, וּבִשְׂפֵת חֻלְקוֹ, בְּמַנְעֵלוֹ, בְּסַנְדְּלוֹ, פְּטוֹר, שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיאִין: ד' הַמַּתְּכֵן לְהוֹצִיא לְפָנָיו וְכֹא לֹ לְאַחֲרָיו, פְּטוֹר, לְאַחֲרָיו וְכֹא לֹ לְפָנָיו, חֵיב. בְּאַמֶּת אָמְרוּ, הָאִשָּׁה הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר בֵּין מְלַפְנֵיהָ וּבֵין מְלַאחֲרֶיהָ חֵיבַת, שֶׁכֵּן רָאוּ לֵהוּיֹת חוֹזֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִף מְקַבְּלֵי פִתְקִין: ה' הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשׁוֹת הַרְבִּים, חֵיב. הוֹצִיאָהוּ שְׁנַיִם, פְּטוֹרִין. לֹא יֵכֵל אֶחָד

רבנו עובדיה מברטנורא

שהוציא את כל הקופה וחייב: ג' שכן משא בני קהת. בכתב ישאו. וימין ושמאל וחיך אורחא דארעא: מרפקו. הפרק האמצעי שבזרוע, ובערבי כך שמו מרפק: באפונדתו. אזור חלול: פיה למטה. אין דרך הוצאה בכך, אבל פיה למעלה דרך הוצאה בכך. פירוש אחר, אפונדתו בגד שלובש סמוך לבשרו לקבל הזיעה, ורגליו לעשות בו כעין כסיף, וכשמהפכים אותו מלמטה למעלה נמצא פי הכיס למטה: שפת חלוקו. השפה התחתונה של חלוק: ד' לפניו ובא לו לאחוריו פטור. דנתכוון לשמירה מעולה ועלתה בידו שמירה פחותה: לאחוריו ובא לו לפניו חייב. דנתכוון לשמירה פחותה ועלתה בידו שמירה מעולה: סינר. כעין מכנסים קטנים חוגרות אותן לצניעות, ואם תלתה בהן שום דבר להוציא ובא לה לצד אחר חייבת: שכן ראוי להיות חוזר. דרכו להיות חוזר וסובב סביבותיה, ומתחלה ידעה שסופו להתהפך: רבי יהודה אומר אף מקבלי פתקין. של מלך. הרצים הנושאים אגרות נותנים אותם בעצים חלולים כדמות קנים ותולים בצוארם, ודרך אותו קנה להיות חוזר וסובב מלפניו ומאחוריו סביב לצוארו ויודע היה שסופו

portion of the forbidden labor]. If one could not carry it out [by himself, e.g., if it were a heavy beam] and two carry it out [together], they are liable; but Rabbi Shimon exempts [them from a sin-offering; the law is not in accordance with Rabbi Shimon]. If one carries out less than the minimum quantity of food in a utensil, he is not liable, not even for the utensil, because the utensil is subsidiary to it. [If one carries out] a living person in a

bed, he is not liable even in respect of the bed, because the bed is subsidiary to him [carrying an unfettered, living person is not Biblically a liable offense, since he is regarded as carrying himself since he lightens himself and is not dead weight (see Rashi Shabbat 93b); all animals are regarded as being fettered, and one is liable for carrying them in a bed]; [if one carries out] a corpse in a bed, he is liable. And likewise [if one carries out] the size of an olive of a corpse, the size of an olive of a *neveilah*, or the size of a lentil of a [dead] creeping thing [*sheret*] he is liable [these are the respective minimal quantities which defile. Therefore, carrying them out of the house ranks as carrying significant quantities, and it is a labor of importance, since a source of defilement is thereby removed]. But Rabbi Shimon declares him exempt [even for carrying out a whole corpse, for its purpose is merely negative, i.e., he merely does not wish to have the corpse in his house, but does not actually want it in the street; hence, it is a **מלאכה שאינה צריכה לגופה** — a labor unessential in itself, and Rabbi Shimon is of the opinion that it is not a liable offense, though it is forbidden. The law is not in accordance with Rabbi Shimon]. (6) If one cuts his nails with his other nails or with his teeth, likewise, [if one plucks] his hair [with his hands], likewise, his moustache, likewise, his beard [all these are forbidden as a subcategory of the labor called shearing]; and likewise, if a woman braids [her hair, a subcategory of building], likewise, if she paints [her eyelids, a subcategory of writing], likewise, if she parts [her hair in the middle, a subcategory of building], Rabbi Eliezer declares [them forbidden Biblically and therefore] liable [a sin-offering if committed unintentionally], while the Sages forbid [these actions only Rabbinically] as a *shevut* [the law is in accordance with the Sages; if, however, he performs these actions with a utensil, the Sages agree that he is liable Biblically]. If one detaches [a plant] from a perforated pot, he is liable

רבנו עובדיה מברטנורא

להתהפך. ואין הלכה כרבי יהודה: ה' הוציא והוציאוהו שנים פטורים. כדילפינן (ויקרא ד) בעשותה אחת מכל מצות ה', העושה את כולה ולא העושה מקצתה: ורבי שמעון פוטר. דסבר אפילו כשאין יחיד יכול לעשות אם עשאוה שנים פטורים. ואין הלכה כרבי שמעון: את החי במטה. על החי לא מחייב בהוצאתו אם אינו כפות. לפי שהוא נושא את עצמו. והני מילי אדם, אבל בהמה חיה ועוף לא, דכמאן דכפופי דמו: וכן כזית מן המת. חייב אם הוציאו, דהואיל ומטמא הוצאה חשובה היא להציל עצמו מן הטומאה. וכן כזית מן הנבלה וכעושה מן השרץ, דהכי הוי שיעורן לטומאה: ורבי שמעון פוטר. אפילו במת שלם, דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, דכל שאינו אלא לסלקו מעליו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה ולא מלאכת מחשבת היא. ואין הלכה כרבי שמעון: ו' וכן שערו. התולש שער

להוציאו והוציאוהו שנים, חייבים. ורבי שמעון פוטר. המוציא אכלין פחות מכשעור בכלי, פטור אף על הכלי, שהכלי טפלה לו. את החי במטה, פטור אף על המטה, שהמטה טפלה לו. את המת במטה, חייב. וכן כזית מן המת וכזית מן הנבלה וכעושה מן השרץ, חייב. ורבי שמעון פוטר: ו' הגוטל צפרנניו זו כזו, אובשניו, וכן שערו, וכן שפמו, וכן זקנו, וכן הגודלת, וכן הכוחלת, וכן הפוקסת, רבי אליעזר מחייב, וחכמים אוסרין משום שבות. התולש מעציץ

[since it draws its nourishment from the ground, it is therefore regarded as being connected to the ground and detaching such a plant is forbidden, as a subcategory of reaping]; if it is unperforated, he is [Biblically] exempt [since it draws no nourishment from the ground, it is already considered as being detached from the ground]. But Rabbi Shimon exempts in both cases [since he holds that perforation does not thereby actually attach it to the ground; the law is not in accordance with Rabbi Shimon].

רבנו עובדיה מברטנורא

ראשו בידו: **וכן הגודלת**. שער ראשה וקולעת אותו. תרגום עבות (שמות כח) גדילו: **הכוחלת**. נותנת כחול בעיניה: **הפוקסת**. מחלקת שער שבאמצע הראש מכאן ומכאן אצל הצדעים: **רבי אליעזר מחייב חטאת**. כוחלת משום כותבת, גודלת ופוקסת משום בונה: **וחכמים אוסרים משום שבות**. דסברי אין דרך כתיבה בכך ואין דרך בנין בכך. והלכה כחכמים. ודוקא הנוטל צפרניו ושערו בידיו הוא דפטרי רבנן מחטאת ומסקילה, אבל הנוטל שערו או צפרניו בכלי מודים חכמים דחייב חטאת, ומכי נטל שתי שערות חייב. והנוטל שער ראש חבירו אפילו ביד חייב. וצפורן שפרשה רובה או שער שנתלש רובו ומצער אותו, מותר ליטלו ביד לכתחלה: **התולש מעציץ נקוב חייב**. דהוי כמחובר, דיונק מן הקרקע על ידי הנקב שמריח לחלוותי הקרקע, ואפילו הנקב בצדו. ושיעור הנקב כדי שורש קטן: **ורבי שמעון פוטר בזה ובזה**. דלא חשיב ליה כמחובר לחייבו סקילה. ואין הלכה כרבי שמעון:

Gemara Sabbath 95a

גמרא שבת דף צ"ה ע"א

Rav Nachman bar Guria visited Nehardea. He was asked, "If one milks [on the Sabbath], for what is he culpable?" "On account of milking," he replied. "If one beats milk [into butter], for what is he culpable?" "On account of beating milk," he replied. "If one makes cheese, for what is he liable?" "On account of making cheese," he replied. "Your teacher must have been a reed-cutter in a marsh," they jeered at him. So he went and asked in the *bet hamidrash*. They said to him, He who milks is liable on account of unloading [it is a similar action, since the milk is unloaded from where it is collected in the cow. As such, this is a secondary form of threshing, in which the chaff is separated and unloaded, as it were, from the grain]. He who beats milk is liable on account of selecting [for the whey is thereby separated from the rest of the milk]. He who makes cheese is liable on account of building [the solidifying of the liquid is regarded as similar to the act of putting together an edifice]. If one sweeps, sprinkles [water to clear the dust], and removes loaves of honey [from the beehive]: if he does this unwittingly on the Sabbath, he is liable to a sin-offering; if he does it deliberately on a Festival, he is whipped forty [lashes]; this is Rabbi Eliezer's view.

רב נחמן בר גוריא אקלע לנהרדעא פְּעו מיניה חולב משום מאי מחייב אמר להו משום חולב. מחבץ משום מאי מחייב אמר להו משום מחבץ. מגבן משום מאי מחייב אמר להו משום מגבן. אמרו ליה רבן קטיל קני באגמא הוה. אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה חולב חייב משום מפרק. מחבץ חייב משום בורר. מגבן חייב משום בונה. המכבד המרבץ והרודה חלות דבש שוגג בשבת חייב חטאת. היד ביום טוב לוקה ארבעים דברי רבי אליעזר. אמר רבי אלעזר מאי

Rabbi Elazar asked, What is Rabbi Eliezer's reason? Because it is written, "and he dipped it in the forest of honey" [i.e., honey-comb] (I Samuel 14:27). Now, what is the connection between a forest and honey [seemingly, none at all]? But it is to teach you: just as a forest, if anyone detaches [anything] from it on the Sabbath is liable to a sin-offering, so, too, regarding loaves of honey, one who removes [honey] from there is liable to a sin-offering. Ameimar permitted sprinkling [the floors] in Machoza. He argued: What is the reason that the Rabbis said [that it is forbidden]? [It is] lest one come to level up depressions [in the earthen floor]. Here there are no depressions [since all the houses had stone floors]. Rava Tosfa'ah found Ravina suffering discomfort on account of the dust (others state, Mar Kashisha son of Raba found Rav Ashi suffering discomfort on account of the dust). He said to him, Does not my Master agree with what was taught: If one wishes to sprinkle his house on the Sabbath, he can bring a basin full of water, wash his face in one corner, his hands in another, and his feet in another, and thus the house is sprinkled automatically? I did not think of it, he replied. It was taught: A wise woman can sprinkle her house on the Sabbath [by this or similar method]. But now that we hold as Rabbi Shimon [that what is unintentional is permitted. When one sprinkles, it is not his intention that the water should knead together bits of earth and thus smooth out the depressions], it is permitted even at the very outset [without resort to any expedient].

טעמא דרבי אליעזר דכתיב (ש"א י"ד) ויטבול אותה ביערת הדבש. וכי מה ענין יער אצל דבש. אלא לומר לך מה יער התולש ממנו בשבת חייב חטאת. אף חלת דבש הרודה ממנו בשבת חייב חטאת. אממר שרא זילתא במחוזא אמר טעמא מאי אמור רבנן דילמא אתי לאשוויי גומות הכא ליכא גומות. רבא תוספאא אשכחיה לרבינא דקא מצטער מהבלא. ואמרי לה מר קשישא בריה דרבה אשכחיה לרב אשי דקא מצטער מהבלא אמר ליה לא סבר לה מר להא דתניא הרוצה לרביץ את ביתו בשבת מביא עריבה מלאה מים ורוחץ פניו בנותו זו ידיו בנותו זו ורגליו בנותו זו ונמצא הבית מתרביץ מאליו. אמר ליה לאו אדעתאי. תנא אשה חכמה מרבעת ביתה בשבת והאידינא דסבירא לן כרבי שמעון שרי אפילו לכתחלה:

וזהר מקץ דף קצ"ו ע"ב

פתח ואמר (קהלת ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת וגומר תא חזי האי קרא ברנא עלאה איהו ואוקמוה. ראה חיים אלון חיון דעלמא דאתי דזכאה הוא בר נש דזכי בהו בדקא יאות. עם אשה אשר אהבת דא פנסת ישראל. בגין דבה כתיב אהבה דכתיב (ירמיה לא) ואהבת עולם אהבתיהו אימתי בשעתא דסמרא דימינא אחיד בה דכתיב על בן משכתיך חסד. כל ימי חיי הבלך בגין דאיהי אתקשרת בחיים. ואיהי עולם דחיון שריין בה דקא עלמא דא לא שריין ביה חיים בגין דאינון פחת השמש ולא ממאן הכא אינון נהורין דההוא שמשא ואסתלקו מעלמא מיומא דאתחריב בי מקדשא דכתיב (ישעיה יג) חשך השמש בצאתו וגומר מאי חשך השמש דסליק נהוריה ולא נהיר כמה דאת אמר (שם נג) הצדיק אבד וגומר. כי הוא חלקך בחיים דא הוא שמשא בסיהרא ובנין למיעל סיהרא בשמשא ושמשא בסיהרא דלא לאפרשא לון. ודא הוא חולקא דבר נש למיעל בהו לעלמא דאתי מה כתיב בתריה (קהלת ט) כל אשר תמצא ירך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה והשבון ודעת ותכמה בשאול אשר אתה חולך שמה. האי קרא אית לאסתבלא ביה כל אשר תמצא ירך לעשות וכי התרה רצועה למעבד בר נש כל מה דזכיל אלא לעשות בכחך כתיב מאי בכחך דא נשמתיה

דבר נש דאיהו חילא דבר נש למזכי בה לעלמא דין ולעלמא דאתי. דבר אחר בכחך דא היא אשה דקאמרן דאיהו חילא לאתתקפא בה בעלמא דין ובעלמא דאתי וכעי בר נש למזכי בה בהאי עלמא בהאי חילא בגין דיתתקף בה בההוא עלמא מאי טעמא בגין דלבתר דיפוק בר נש מהאי עלמא לית ביה חילא למעבד מידי ולומר השתא מכאן ולהלאה אעביר עובדין טבין דודאי אין מעשה והשבון ודעת והכמה בשאול אשר וגומר. אי לא זכי בר נש בהאי עלמא לא יזכי ביה לבתר בההוא עלמא ואוקמוה מאן דלא אתקין וזודין למיהך מהאי עלמא לא יוכל בההוא עלמא. ואת עובדין טבין דעביר בר נש בהאי עלמא דייכול מנייהו הכא וכלא אשתאר לעלמא דאתי ולא תזנא מנייהו. תא חזי יוסף זכה בהאי עלמא וזכה בעלמא דאתי בגין דבעא לאתאחדא באשה יראת יי כמה דאת אמר (בראשית לט) והפאתי לאלהים. ובגין כך זכה למשלט בהאי עלמא וזכה לון לישראל מה בתיב (שם מ) וילקט יוסף את כל הכסף והכי אתחזי דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק איהו לקוט כלא וכל עותרא ביה קיימא ודא הוא רוא דכתיב (שם א) ויתן אותם אלהים ברכיע השמים. וכלא איהו בךקא יאות דודאי יוסף בעי למשלט על מלכותא. ותא חזי כתיב וירכב אותו במרכבת המשנה מאן מרכבת המשנה קדשא בריד הוא עביר ליה לצדיק שליטא בגין דהא מניה אתון עלמא ואצטריך לאתזנה וקדשא בריד הוא אית ליה רתיבא עלאה ואית ליה רתיבא תתאה. רתיבא תתאה איהו מרכבת המשנה ויוסף צדיק אקרי וליה אתחזי למהוי רכיב על מרכבת המשנה אשר לו לקדשא בריד הוא וכלא איהו בריא עלאה למהוי בגוונא דלעילא:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sefer HaCharedim, 68a

מספר חרדים דף מ"ח ע"א

It is written, "They are more desirable than gold and much fine gold." (Psalms 19:11) David comes to [awaken and] inflame the heart of those people who have gold, who fill their houses with silver, for in the World To Come, the material coin of gold and silver is void and worthless. Therefore, they should hurry to the gold and silver of there, they should bring [it there] in their hands. This is what our Rabbis, of blessed memory, said, "The righteous treasure up Torah and commandments and good deeds." So, too, those who love pleasures, their hearts should become inflamed to seek pleasure for themselves as is written, "and they are sweeter than honey ... ." (ibid.) It is written, "Noach went with God." (Genesis 6:9) That

בתיב (תהלים יט) הנחמדים מזהב ומפז רב וגו' בא להלהיב לב העם זהב להם הממלאים בתיבתם כסף שבעולם הבא מטבע הזהב והכסף הגשמי בטל אינו שוה בלום לכן יודרוזו לזהב ולכסף אשר שם להוליק בידם והיינו דאמרו רבותינו זכרונם לברכה צדיקים מסגלים תורה ומצות ומעשים טובים. וכן האוהבי תענוגים יתלהב לבם לבקש להם תענוג דכתיב (תהלים שם) ומתוקים מדבש וגו' כתיב (בראשית ו) את האלהים התהלך נח היינו שהיה מתבודד עם יוצרו ואין לו חברא עם בני אדם אי נמי מרוב הרגלו בהתבודדות אף שהיה בתוך בני אדם לא היו מטרידין דעתו כי היו כלא היו בעיניו והיינו דאמר המשורר בעמדי תוף קהלך

is, he would seclude himself with his Maker and not keep company with people. It might also mean that, because he was so accustomed to secluding himself, even when he was among people, they did not disturb his mind, because he regarded them as though they were not there. This is what the poet said, "When I stand in the midst of Your Congregation to exalt the Rock,

to You I bow and bend my head and my height.” In other words, their company does not disturb me, to cause the separation of my thoughts from You. For the whole world are flocks of sheep and only He, may He be blessed, is the Shepherd who watches over every individual. And each individual has only to look to the Shepherd. For all of them are equal before Him, and one has no advantage over another. This is what King David, may peace be upon him, said, “The Lord is my shepherd; I am not lacking.” (Psalms 23:1) I am not lacking because all of us are equal. In the same way, He shepherds me individually, as He does for the rest of His creatures. “Even when I walk in the valley of the shadow of death I fear no evil because You are with me” (ibid., verse 4) —

and there is no one who can harm me without Your permission. And whoever does strike is the strap and the rod with which the Shepherd strikes me. The same idea is conveyed by the verse, “Woe, Ashur, the rod of My anger!” (Isaiah 10:5) And it is written, “The Lord said to him, Curse David.” (II Samuel 16:10) For this reason, “Your rod and Your staff, they comfort me.” (Psalms 23:4)

Practical Law:

Rambam, Laws of Idolatry, Chapter 12

(1) One may not shave the corner of the head as the non-Jews and their priests used to do, as it says, “Do not round off the corner of your head.” (Leviticus 19:27) One is liable for each corner. Therefore, if someone shaves both his temples, even at the same time and with one warning, he is flogged twice. There is no difference between one who shaves only the corners and leaves the hair of the whole head and one who shaves the whole head as one; he is flogged because he shaved the corners. To what does this apply? To the man who does the shaving. But the man who is shaven is not flogged unless he assists the one who shaves [him]. And one who shaves a minor is flogged. (2) A woman who shaves the corner of a man's head or who gets shaven is exempt

צור לרומם לך אכרע ואכופ ראש וקומה כלומר ואין חברתם מטרת אותי להתפרד מחשבתי ממך כי כל העולם עדרי צאן והוא יתברך הרועה לבדו ומשגיח על כל פרטי ופרטי וכל פרטי אין לו להשגיח אלא על הרועה כי הכל שוין לפניו ואין יתרון לזה מזה והיינו דאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים כב) ה' רועי לא אחסר בי איני חסר כי כלנו שוין וכמו כן הוא רועה אותי בפרטות כמו לשאר בראיין גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי ואין מי שיוכל להזיקני בלא רשותך ומי שמכה היא רצועה ושבת שהרועה מכה אותי בה על דרך (ישעיה י) הוי אשור שבת אפי ובתיב (ש"ב טז) ה' אמר לו קלל את דוד ואם כן שבתך ומשענתך המה ינחמוני:

הלכה

הרמב"ם הלכות ע"ז פרק י"ב

א אין מגלחין פאת הראש כמו שהיו עושים הנכרים וכהנייה שנאמר (ויקרא יט) לא תקיפו פאת ראשכם והויב על כל פאה ופאה לפיכך המגלח שני צדעיו אפילו בבת אחת והתראה אחת לוקה שתיים. אחד המגלח הפאות בלבד ומניח שער כל הראש ואחד המגלח כל הראש כאחד לוקה הואיל וגלח כל הפאות. במה דברים אמורים באיש המגלח אבל איש המתגלח אינו לוקה אלא אם כן סייע למגלח והמגלח את הקטן לוקה: ב האשה שגלחה

